

Arbejdslivet under pres: Holding og Containing

IGA-Aarhus 9.september
2017

Birthe Johansen

Erhvervspsykologi

www.birthejohansen.dk

Nedslag

- ▶ Bagtæppe
- ▶ Arbejdslivets bevægelser
- ▶ Holding
- ▶ Containing
- ▶ Negativ formåen
- ▶ Dialog

Tilbageblik

70'erne: Protest og oprør.
Handlekraft uden skyggen af
evidens

80'erne

Socialpsykiatri, familie-psykiatri,
DSMIII, Borderline ,
personlighedsforstyrrelser,
spiseforstyrrelser dukker op

Tilbageblik

90 érne

Hjernens årti, Freud er død,
skræddersy medicin til alle
receptorsystemer i hjernen

2000

Den store psykiatridebat

2010

Integrering psykoterapi-
neurobiologi, neuropsykologi

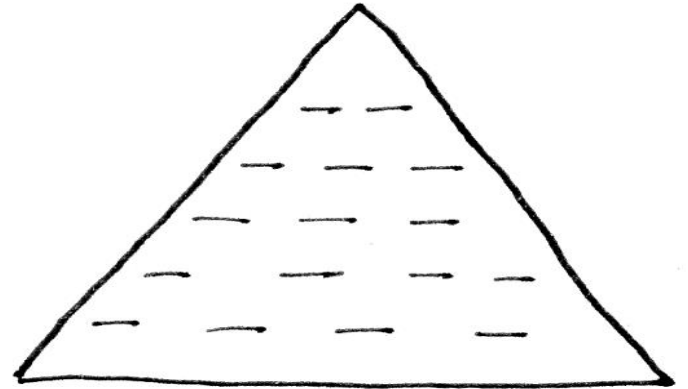
Bevægelser de sidste 40 år

- ▶ **Organisationer**
- ▶ **Familie**
- ▶ **Kommunikation**

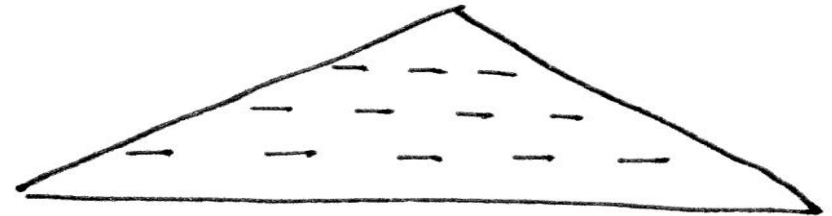
Hierarkier

▶ 1960'erne og før

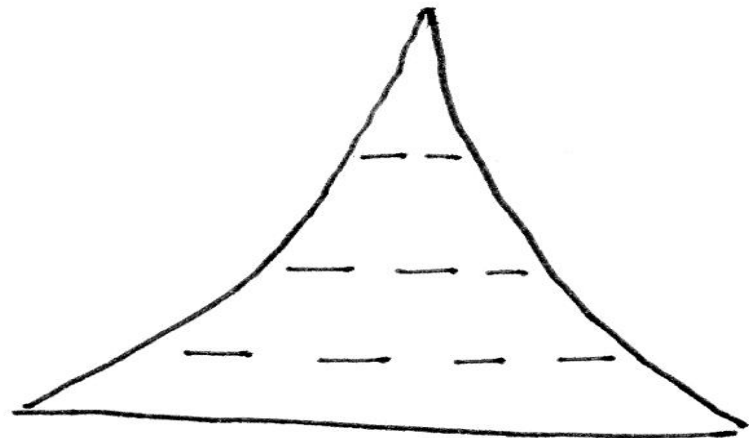
▶ 1980'erne

▶ Demokratisering af arbejdspladsen.
Empowerment.

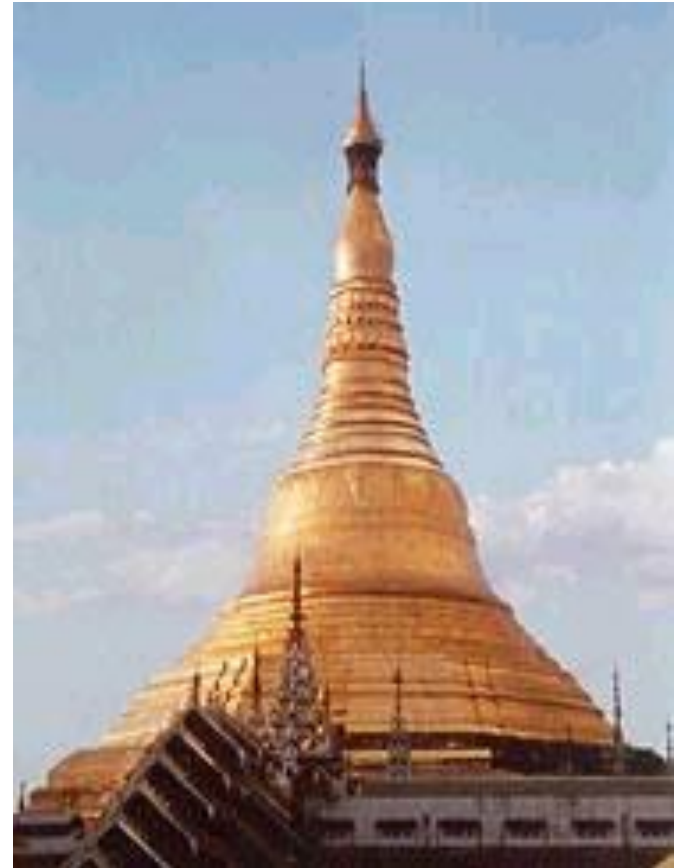
▶ Pagodehierarki

▶ Mere selvledelse,
autonomi

Hierarkiet under forandring

- ▶ Planlægning og prioritering
- ▶ Relative sandheder.
Postfaktuelle samfund
- ▶ Overskridelse/opblødning af grænser
- ▶ Ambivalens over for ledelse
- ▶ Positionsmagt og personlig autoritet
- ▶ Det projektive felt

Familie og kommunikation

▶ **Familie**

- ▶ Fra hierarkisk organisering til netværksorganisering

- ▶ Fra institution til relation

▶ **Kommunikation**

- ▶ Elektroniske medier

HOLDING

- empatisk fortolkning
- evne til at tolerere og rumme aggression og seksualitet.
- Det potentielle rum
- Leg og kreativitet
- Holding Environment

Winnicott

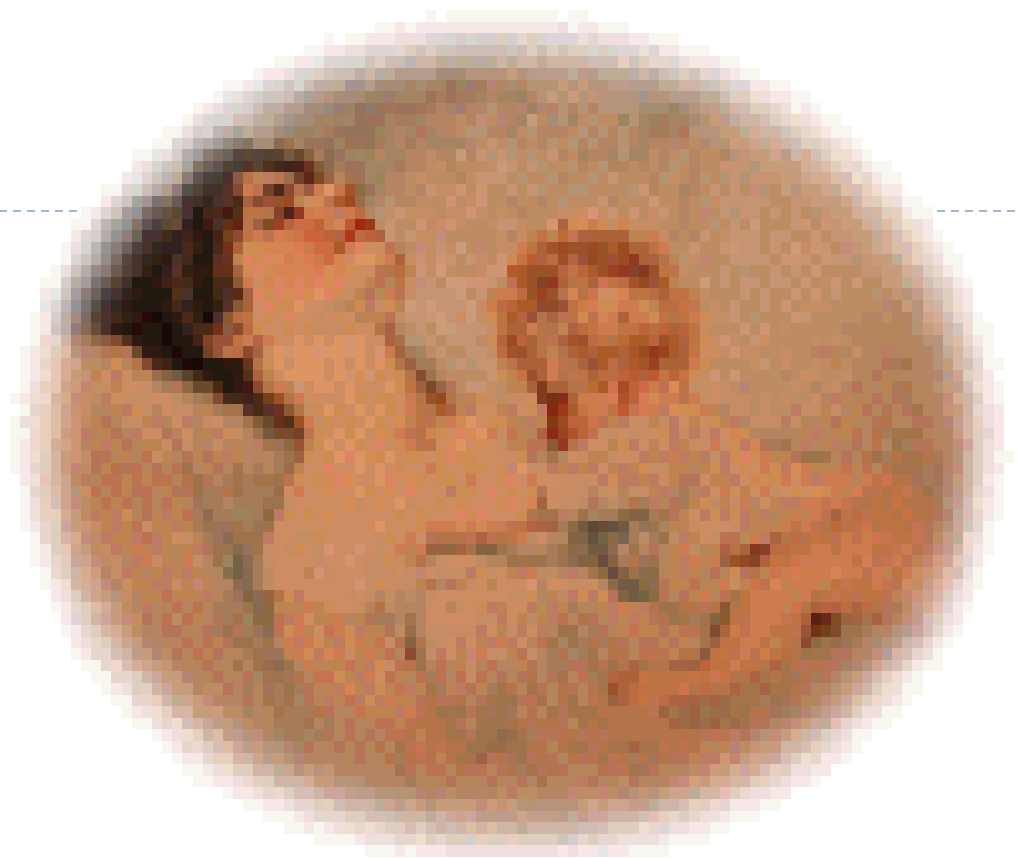

Det potentielle rum

- ▶ ”Overgangsobjekter og overgangsfænomener hører til det illusionsområde, som er grundlaget for, at man kan begynde at erfare. ... Dette mellemliggende erfaringsområde, hvis tilhørsforhold til den indre eller ydre (fælles) virkelighed ikke anfægtes, udgør størstedelen af spædbarnets oplevelsesverden, og det bevares livet igennem i den intense oplevelsesform, der tilhører kunst og religion og fantasiliv og kreativt videnskabeligt arbejde.” (Winnicott 1971)
-

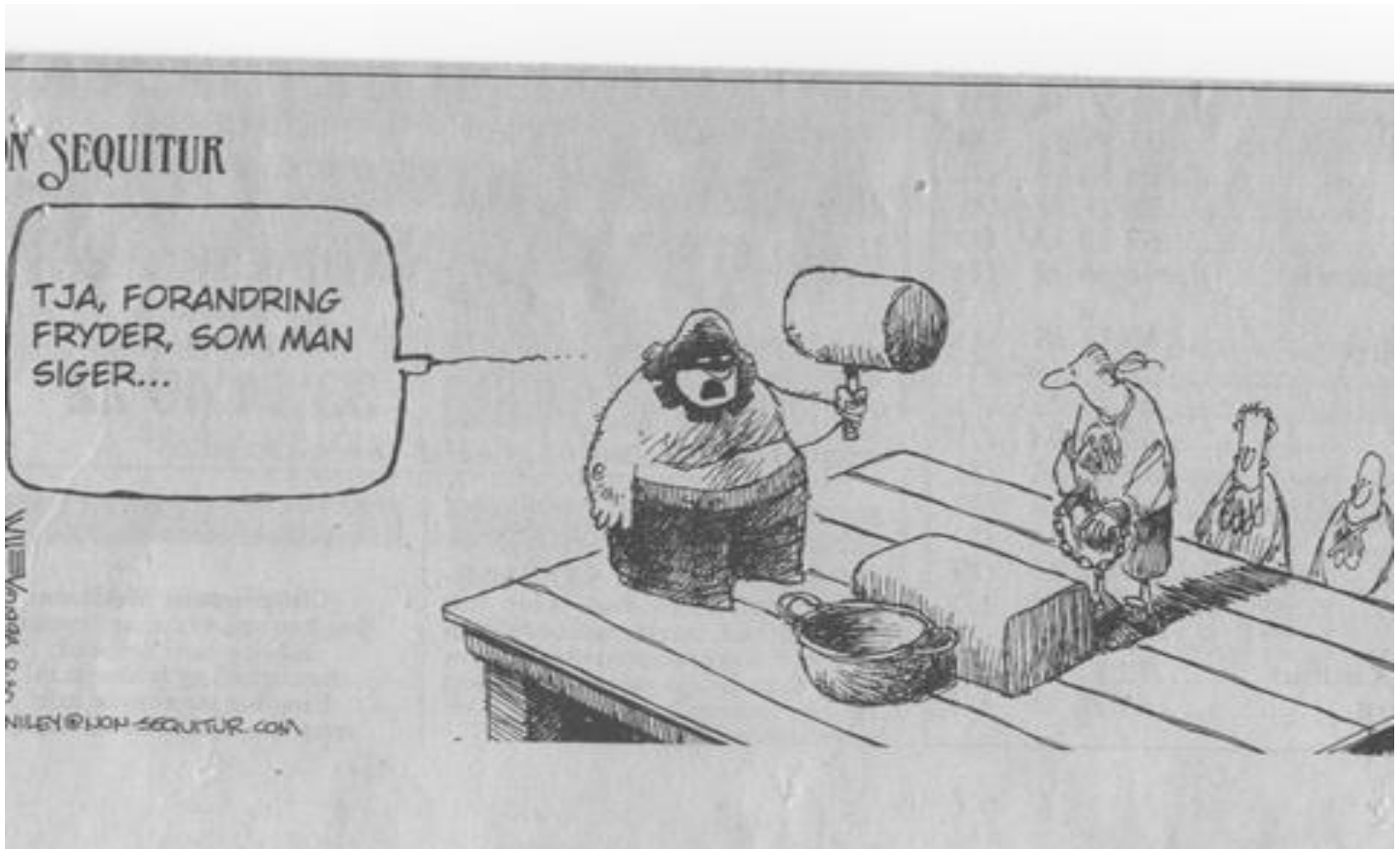
Containing

Betegnelse for den psykiske funktion at rumme, bære og bearbejde modtaget psykisk materiale i en relation

The infant personality by itself is unable to make use of sense-data, but has to evacuate these elements into the mother, relying on her to do whatever has to be done to convert them into a form suitable for employment as alpha-elements by the infant" (Bion)

Forandring og udvikling

Negativ formåen

”Det vil sige, at en mand har evnen til at leve i uvished, mysterier, tvivl, uden nogen utålmodig søgen efter kendsgerninger og fornuftsgrunde

- ▶ John Keats 1817
- ▶ Oversat af Tage Skou Hansen, Hasselbacks Forlag 1949

Negativ formåen

- ▶ *”Forkast din erindring; forkast dit begærs fremtidsform; glem begge dele, både det, som du vidste, og det, som du ønsker - så giver du plads for nye ideer. En tanke eller en idé, som ingen endnu har gjort krav på, flyver måske omkring i rummet, søgende efter et hjem. Blandt disse kan der være en af dine egne, som ser ud til at komme inde fra dig selv, eller en, der kommer udefra, nemlig fra patienten.”*

Wilfred R. Bion

Positiv og negativ formåen

Positiv formåen

- ▶ Form
- ▶ Toner
- ▶ Kompetencer

Negativ formåen

- ▶ Rummet omkring formen
- ▶ Pauserne
- ▶ Negation af kompetencer

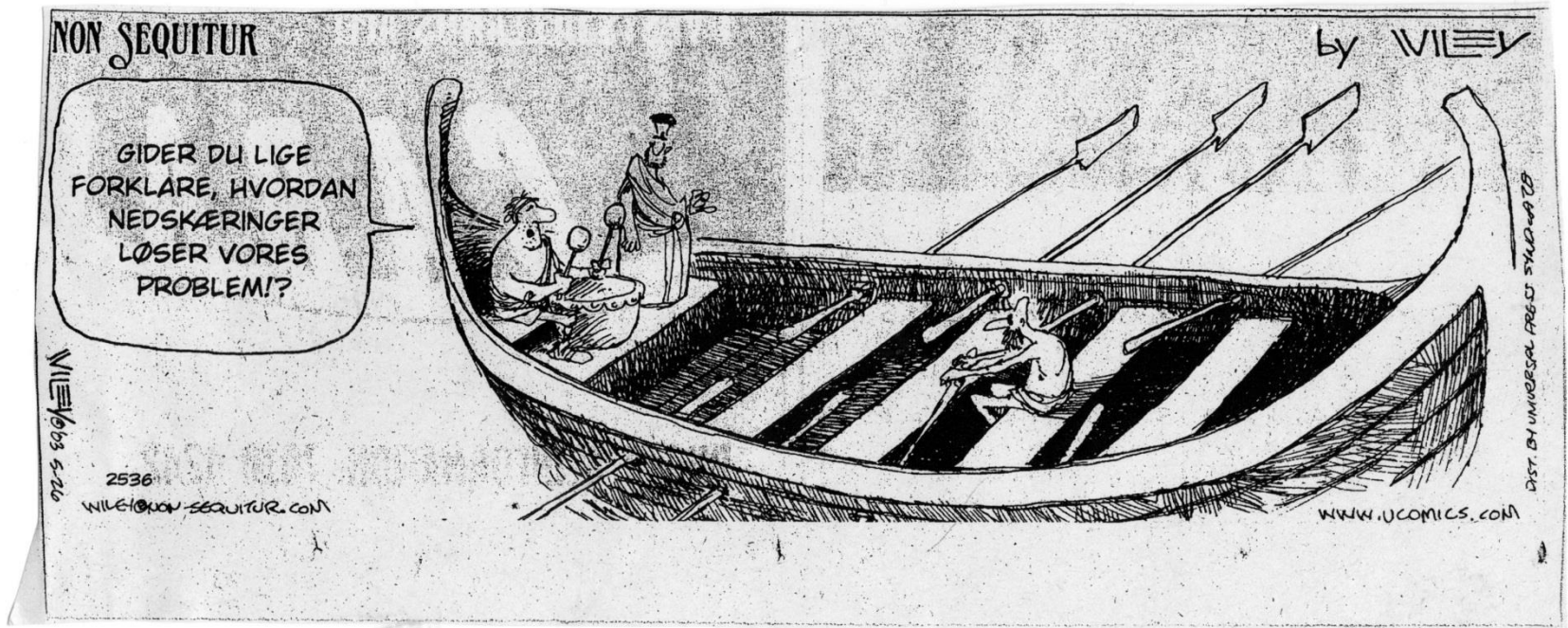
Negativ formåen

Negativ formåen antyder en særlig menneskelig kapacitet til 'at rumme': dvs. en kapacitet til at leve med og tolerere flertydighed og paradokser og 'være tilfreds med halv viden', 'at tolerere angst og frygt, at forblive i en tilstand af usikkerhed for at tillade fremkomsten af nye tanker og forestillinger'.

Det indebærer kapaciteten til at deltage på en ikke-forsvarmæssig måde i forandringer, uden at blive overvældet af det stadig nærværende pres mod blot at reagere." French (2002)

DIALOG

**Rummende organisatorisk struktur
(Containing structure)**

PRES

**En større
forandring
eller
udfordring**

**Håb
Muligheder
Begær**

**Trusler
Begrænsninger
Rædsel,
usikkerhed**

**Temaer i
forhold til
håb mv.**

**Temaer i
forhold til
trusler mv.**

Dialog

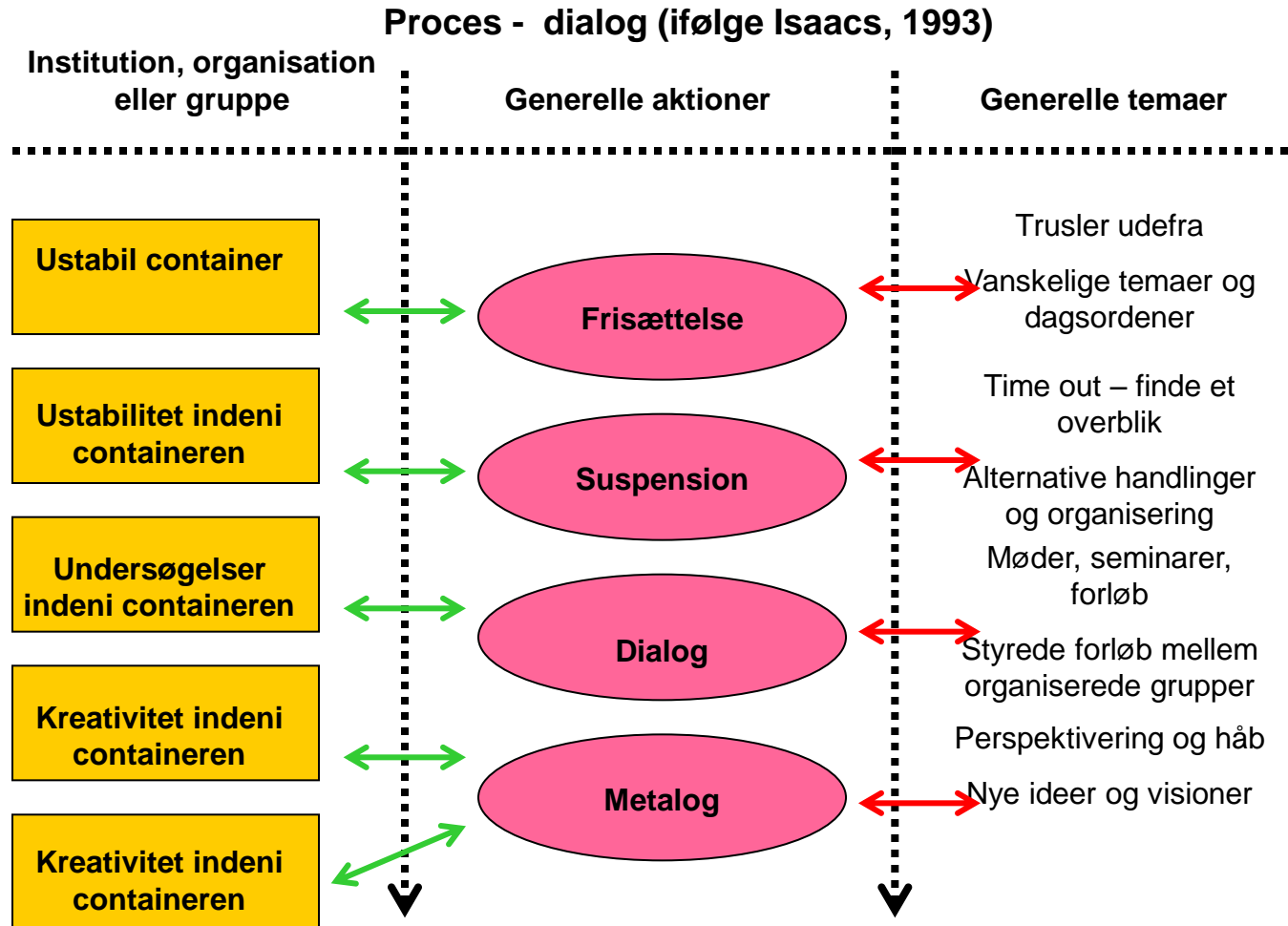
**Splittelse
Reaktion udad**

**Disillusion
Skuffelse**

Metalog

Om Dialog

Afsluttende bemærkninger

Individets kapacitet til at tænke under pres

Bærekraft i grupper,
gruppens containende
kvaliteter

Organisationens
containende strukturer

Holding environment

▶